

Lovforslag nr. L 3. Fremsat den 7. oktober af socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen)

Forslag

til

Lov om tilskud til Færøernes Hjemmestyre på det sociale område

(Omlægning af visse statsrefusioner m.v. inden for Socialministeriets område til bloktilskud)

§ 1. Socialministeren yder årlig et tilskud til Færøernes Hjemmestyre på 117.823.000 kr. (1987-prisniveau).

§ 2. Tilskuddet reguleres årlig med en procent, der fastsættes på finansloven.

Stk. 2. Socialministeren kan efter forhandling med Hjemmestyret og med finansudvalgets tilslutning ændre tilskuddets størrelse, hvis der sker væsentlige ændringer i de forudsætninger, der har ligget til grund for tilskuddets fastsættelse.

§ 3. Tilskuddet udbetales månedsvis forud til Færøernes Landskasse med $\frac{1}{2}$ af det årlige tilskud.

§ 4. Færøernes Hjemmestyre kan inden for rammerne af gældende lovgivning frit disponere over tilskuddet.

§ 5. Socialministeren kan efter aftale med

Hjemmestyret fastsætte nærmere regler om administrationen af ordningen.

§ 6. Udbetalingen af den del af Hjemmestyrets udgifter, som staten afholder efter lov for Færøerne om folkepension, lov for Færøerne om invalidepension m.v., lov for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel, lov for Færøerne om offentlig forsorg og lov for Færøerne om børneforsorg, finder sted den 7. bankdag i hver måned til dækning af udgifterne i den pågældende måned. Endelig opgørelse af statens andel foretages i det følgende regnskabsår.

§ 7. Loven har virkning fra og med finansåret 1988.

Stk. 2. Socialministeren kan efter aftale med Hjemmestyret bestemme, at loven helt eller delvis har virkning fra et tidligere eller senere tidspunkt.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er et led i opfyldelsen af en aftale af 9. marts 1987 mellem regeringen og Færøernes Landsstyre vedrørende tilskudsreform. Aftalen med tilhørende bilag A-E er optrykt som bilag til lovforslaget. Aftalen er tiltrådt af Færøernes Lagting den 13. april 1987.

Lovforslaget opfylder alene den del af ovennævnte aftale, der vedrører det sociale område. Som følge heraf er der samtidig fremsat tilsvarende lovforslag om bloktilskud inden for sundhedsområdet og undervisningsområdet.

Regeringen og Færøernes Landsstyre har indgået aftalen om tilskudsreform, idet der var enighed om, at det nuværende tilskudssystem (refusioner) er behæftet med svagheder:

- i en række tilfælde er der ikke sammenfald mellem den disponerende og den økonomisk ansvarlige myndighed,
- tilskudssystemets udformning medfører en risiko for utilsigtet og u hensigtsmæssig substitution mellem beslægtede udgiftsområder, og
- systemet er administrativt besværligt på grund af det store antal tilskudsordninger, som i vidt omfang afviger fra hinanden.

Herudover har Færøernes Landsstyre fundet, at tilskudssystemet på en række områder lægger urimelige restriktioner på Hjemmestyrets dispositionsmuligheder.

Regeringen har samtidig den opfattelse, at det nuværende system giver dobbeltdækning, idet der også betales refusion af de efterhånden betydelige færøske indførselsafgifter, der betales til landskassen.

På denne baggrund var der i foråret 1986 mellem regeringen og Landsstyret enighed om at indlede forhandlinger om spørgsmålet. Disse forhandlinger resulterede i aftalen.

Sigtet med tilskudsreformen er at skabe bedre overensstemmelse mellem beslutningskompetencen og det økonomiske ansvar på Færøerne, og således at de færøske myndigheder får større dispositionsfrihed.

Det foreslås derfor, at en række af de eksisterende refusionsordninger m.v. på det sociale område (udgifter til særforsorg, alderdoms- og plejehjem, hjemmehjælp og børnebidrag m.v.) omlægges til et samlet bloktilskud.

Det foreslås endvidere, at der - bortset fra udgiften til de sociale pensioner, hvor der ydes 50 pct. i refusion - indføres en ensartet refusionssats på 25 pct. på de udgiftsområder, hvor staten fortsat yder procentrefusion. Herved modvirkes risiko for forvriddinger på substituerende udgiftsområder.

Som følge af nærværende lovforslag og som følge af forslaget om en harmonisering af refusions-satserne er der samtidig fremsat et forslag til lov om ændring af forskellige love for Færøerne om sociale ydelser, ligesom der på sundhedsområdet og undervisningsområdet er fremsat tilsvarende lovforslag om ændringer af gældende lovgivning.

Udbetalingen af lovforslagets generelle tilskud, der foreslås som kompensation i forbindelse med tilskudsreformen, vil ske på den måde, at beløbet månedsvis overføres direkte til Færøernes Landskasse.

Omlægningen af tilskudssystemet vil forenkle tilskudsadministrationen betydeligt.

Lovforslaget er vedtaget af Færøernes Lagting.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Tilskuddet erstatter tilskud og statsrefusioner m.v. vedrørende drifts- og anlægsudgifter til den færøske særforsorg, drifts- og anlægsudgifter til alderdoms- og plejehjem, udgifter til hjemmehjælp, udgifter til børnebidrag til enlige forsørgere m.v. og udgifter til Færøernes Ulykkesforsikringsråd.

Desuden er der i tilskuddet indregnet en kompensation i forbindelse med, at refusionen fra staten på de fortsat refusionsdækkede områder inden for forsorgs-, børneforsorgs- og sygedagpengeloven er foreslået harmoniseret (nedsat) til 25 pct.

I tilskuddet indgår yderligere 7 mill. kr. (1987 prisniveau) i driftsudgifter til et plejehjem i Tors-

havn samt 430.000 kr. (1987 prisniveau) som følge af Hjemmestyrets overtagelse af administrationsopgaver i forbindelse med tilskudsreformen. Hertil kommer 1.000.000 kr. (1987 prisniveau) til anlægsudgifter på særforansområdet, dels som kompensation for de udgifter, staten ville have haft på området, hvis en tilskudsreform ikke gennemførtes, dels som kompensation for, at Hjemmestyret overtager ansvaret – herunder istandsættelse og vedligeholdelse – for de eksisterende bygninger og anlæg på området.

Tilskuddet er principielt et fast generelt tilskud, som – bortset fra prisstigninger – ikke er gjort betinget af udgiftsudviklingen, hverken på Færøerne eller på statsbudgettet iøvrigt.

Til § 2

I bilag D til aftalen af 9. marts 1987 er prisreguleringen af tilskuddet beskrevet nærmere.

Det er aftalt, at tilskuddet årlig prisreguleres med den samme procent, der gennemsnitlig anvendes ved reguleringen af det samlede statslige udgiftsbudget.

Tilskuddet reguleres således for den budgetterede danske inflationsudvikling, men friholdes for eventuelle dispositionsbegrænsninger.

Efter stk. 2 kan socialministeren ændre tilskuddets størrelse, hvis der sker væsentlige ændringer i de forudsætninger, der har ligget til grund for tilskuddets fastsættelse. Dette kan dog kun ske efter forhandling med Hjemmestyret og med finansudvalgets tilslutning og på foranledning af såvel socialministeren som Hjemmestyret.

Den færøske hjemmestyrelov opdeler sagsområderne i særanliggende og fællesanliggende. I særanliggende har Hjemmestyret fuld egen kompetence og afholder derfor alle udgifter. Overgang af et sagsområde fra fællesanliggende til særanliggende vil være et eksempel på sådanne ændrede

forudsætninger, som kan ændre tilskuddets størrelse.

Til § 3

Det generelle tilskud overføres månedsvis forud, dvs. i begyndelsen af den pågældende måned, direkte til Færøernes Landskasse med $\frac{1}{2}$ af det årlige tilskud. Alle udbetalinger af bloktilskud for et finansår finder sted i det pågældende finansår.

Til § 4

Hjemmestyret kan disponere frit over det generelle tilskud, uanset at tilskuddet erstatter bestemte refusionsordninger m.v. vedrørende det færøske socialvæsen.

Til § 5

Der vil efter aftale med Hjemmestyret kunne fastsættes nærmere regler om administrationen af ordningen, herunder om udbetalingsproceduren og om tilvejebringelse af statistisk materiale vedrørende de områder, der dækkes af bloktilskuddet.

Til § 6

Den foreslåede bestemmelse har til formål at præcisere grundlaget for den forskudsvisse udbetaling af de refusionsbeløb, som staten yder til Hjemmestyret efter de sociale love for Færøerne.

Til § 7

Ifølge aftalen skal omlægningen finde sted med virkning senest fra 1. januar 1988. På områder hvor omlægningen gennemføres inden 1. januar 1988, således som aftalen giver mulighed for, modregnes de i den forløbne del af 1987 for dette år udbetalte refusioner i det for hele året fastsatte bloktilskud.

Aftale af 9. marts 1987 mellem regeringen og Færøernes landsstyre vedrørende Tilskudsreform

1. Snarest muligt og senest 1. januar 1988¹⁾ iværksættes en Tilskudsreform, hvorefter de statslige udgifter til

- de i bilag A opførte områder fuldt ud dækkes af bloktilskud,
- de i bilag B opførte områder dækkes af en kombination af bloktilskud og 25 pct. udgiftsrefusion,
- de i bilag C opførte områder dækkes af 50 pct. udgiftsrefusion.

2. Bloktilskuddet fastsættes, inkl. aftalte justeringer på ialt kr. 33.900.000, til ialt kr. 461.689.000 i 1987-prisniveau, jf. bilag E.

Bloktilskuddet reguleres med den i bilag D beskrevne reguleringsordning.

Efter anmodning fra såvel Færøernes landsstyre som regeringen kan der forhandles om bloktilskuddets størrelse, såfremt der måtte indtræde væsentlige ændringer i de forudsætninger, der ligger til grund for bloktilskuddets fastsættelse.

Regeringen har ved bloktilskuddets fastsættelse ikke indregnet de af Færøernes landsstyre forventede udbygningsbehov inden for især Færøernes særforborg, sundheds- og skolevæsen. En udbygning hjemmestyret har tilkendegivet vil blive gennemført. Regeringen er indstillet på at forhandle med Færøernes landsstyre om og i hvilket omfang, staten skal bidrage yderligere til finansieringen af disse områder.

3. Bloktilskuddet udbetales månedsvist forud til Færøernes Landskasse med $\frac{1}{2}$ af det årlige tilskud. På områder, hvor reformen iværksættes inden 1. januar 1988, modregnes de i den forløbne del af 1987 udbetalte refusioner i det for hele året fastsatte bloktilskud.

4. Færøernes hjemmestyre kan inden for rammerne af gældende lovgivning frit disponere over bloktilskuddene.

Hvad refusionsområderne, nævnt i bilag B og C, angår, henvises til pkt. 2 og pkt. 6 i aftalen.

På finansloven fordeles bloktilskuddet i 1987-prisniveau således:

§ 12. Fiskeriministeriet	kr. 983.000
§ 13. Indenrigsministeriet	kr. 176.695.000
§ 15. Socialministeriet	kr. 117.823.000
§ 17. Industriministeriet ...	kr. 2.258.000
§ 20. Undervisningsministeriet	kr. 157.225.000
§ 26. Pensionsvæsenet	kr. 6.705.000

Det bemærkes, at endelig fastsættelse af bloktilskuddet vedrørende indlæggelser på Rigshospitalet beror på opgørelse af de faktiske udgifter. Endelig fastlæggelse af bloktilskuddet vedrørende pensioner beror på udformningen af ordningen for overførsel af statslige pensioner til Færøerne.

5. På refusionsområdet aftales:

Inden for en ramme på kr. 6.000.000 i årlige statslige merudgifter i 1987-prisniveau justeres satserne på pensionsområdet således, at der med hensyntagen til forskelle i beskatning m.v. sikres samme disponible indkomst for pensionsmodtagere på Færøerne og i Danmark. Det forudsættes, at der gennemføres kompenserende besparelser på refusionsområdet på kr. 5.500.000. Inden for en ramme på kr. 2.500.000 i årlige statslige merudgifter i 1987-prisniveau forlænges barselshvilen på Færøerne.

6. Såfremt hjemmestyret ønsker at forhøje satser m.v. på de i bilag B og C opførte områder, kan dette ske mod

- kompenserende besparelser på de i bilag B og C opførte områder,
- eller reduktion i bloktilskuddet,
- eller at hjemmestyret fuldt ud afholder den pågældende udgift.

Satsændringer m.v. på de i bilag B og C opførte områder, der medfører øgede stats-

udgifter, forudsætter som hidtil socialministerens tilslutning.

7. Såfremt et sagsområde, herunder de i bilag A, B eller C opførte, overgår fra fællesanliggende til særanliggende, påhviler finansieringen af området alene hjemmestyret.

Efter forhandling mellem Færøernes

landsstyre og regeringen reduceres statsudgifterne i overensstemmelse hermed.

8. Tilskudsreformen iværksættes på de enkelte områder¹⁾ snarest muligt og senest 1. januar 1988 efter aftale mellem Færøernes landsstyre og vedkommende ressourceministere.

¹⁾ For Statens Uddannelsesstøtte kan reformens gennemførelse af teknisk/administrative grunde eventuelt udsættes til 1. august 1988 (støtteåret 1988/89).

Ændring af tilskudssystemet for Færøerne

Socialministeriet

Alderdoms- og plejehjem (drift)
 Henlæggelse til opførelse af alderdoms- og plejehjem
 Børn og enker m.v., underholdsbidrag
 Hjemmehjælp
 Færøernes specialskole
 Ulykkesforsikringsrådet
 Klienter under ekstern forsorg
 Aflastnings- og fritidshjemmet i Thorshavn
 Institutionsophold for færøske klienter i Danmark
 Rejser for klienter og pårørende (forsorgsydelser)
 Vikar for medarbejdere med uddannelse (forsorgsydelser)
 Åndssvageforsorgen
 Administrationsudgifter
 Anlægsudgifter, særforborgen

Indenrigsministeriet

Udligningstilskud til Færøernes Hjemmestyre
 Anlægsudgifter
 Driften af færøske sygehuse
 Indlæggelser på Rigshospitalet
 Kommunelæger
 Svangerskabshygienje
 Sundheds/hjemmesygepleje
 Lægeundersøgelse af børn
 Skolelæger
 Epidemi, vaccinationer, kønssygdomme

Sygekasser

Undervisningsministeriet

Folkeskolen
 Drift
 Anlæg
 Friskoler
 Drift
 Anlæg
 Fritidsundervisning
 Drift
 Anlæg
 Erhvervsskolerne
 Drift
 Anlæg
 Færøernes Seminarium
 Drift
 Anlæg
 Statens Uddannelsesstøtte

Fiskeriministeriet

Færøernes Fiskerilaboratorium
 Drift
 Anlæg

Industriministeriet

Færøernes maskinskole

Finansministeriet

Pension, lærerne
 Børneforsorgens pensionsordning

Ændring af tilskudssystemet for Færøerne

Socialministeriet

Personlige tillæg, omsorgsarbejde, revalidering og hjælpemidler
Kontanthjælp efter forsorgsloven
Daginstitutioner
Børneforsorg i. ø.
Sygedagpenge

Ændring af tilskudssystemet for Færøerne

Socialministeriet

Folkepension
Invalidepension
Enkepension

Bilag D

Bloktilskuddets regulering

Med virkning fra finansåret 1987 budgettes finansloven og dermed også Færøtilskuddene i løbende priser.

Den egentlige finanslovsprocedure indledes med rammefastsættelse i februar måned, hvor Finansministeriet udmelder rammetallene for ministerområderne for de kommende finansår. Rammetalene opgøres i det kommende finansårs forventede pris- og lønniveau.

Der vil i løbet af budgetteringsfasen, der løber indtil Folketingets endelige vedtagelse af finanslovsforslaget i december, kunne ske justeringer i pris- og lønforudsætningerne, såfremt den forventede pris- og lønudvikling ændres markant i forhold til det ved rammefastsættelsen forudsatte.

Det bør i denne forbindelse understreges, at pris- og lønskønnene fastlægges selvstændigt ud fra budgetdepartementets bedste forventning til den fremtidige inflationsudvikling. Hvis det politisk besluttet, at der ikke skal gennemføres fuld kompensation for inflationsudviklingen, således som det eksempelvis er sket med dispositionsbegrænsning

gen, sker dette særskilt, og denne begrænsning indlægges *efter* fastlæggelsen af PL-reguleringen.

Arbejdsgruppen foreslår på denne baggrund, at det eller de fremtidige færøske bloktilskud reguleres i overensstemmelse med den gennemsnitlige reguleringsprocent for det samlede statsbudget. Dette indebærer, at Færøtilskuddet reguleres med et samvejet indeks, der er identisk med den regulering, de statslige udgifter i øvrigt justeres med. Færøbevillingerne kompenseres således for den danske inflationsudvikling, men de friholdes for eventuelle dispositionsbegrænsninger, nævnt i de foregående afsnit.

Reguleringen af delbloktilskuddet vil inden for den enkelte udgiftsramme således blive oplevet som neutral.

Denne automatiske regulering af bloktilskuddet til Færøerne kombineres med, at såvel Færøernes landsstyre som regeringen kan begære bloktilskuddet forhandlet såfremt der måtte indtræde væsentlige ændringer i de forudsætninger, der ligger til grund for bloktilskuddets fastsættelse.

Bloktilskud

Område/Udgiftsart 1.000 kr.	Bloktilskud (1985-priser)	Bloktilskud (1987-priser)	Aftalte justeringer i forhold til budget 1986	Bloktilskud 1987
<i>Socialministeriet</i>				
Personlige tillæg, omsorgsarbejde, revalidering og hjælpemidler	2.664	2.864	-	2.864
Alderdoms- og plejehjem (drift)	20.010	21.511	7.000	28.511
Henlæggelse til opførelse af alderdoms- og plejehjem	4.785	5.144	-	5.144
Børn og enker m.v., underholdsbidrag	1.875	2.016	-	2.016
Hjemmehjælp	19.569	21.037	-	21.037
Kontanthjælp efter forsorsloven	171	184	-	184
Daginstitutioner	6.075	6.531	-	6.531
Børneforsorg i øvrigt	2.700	2.903	-	2.903
Færøernes specialskole	8.802	9.462	-	9.462
Ulykkesforsikringsrådet	576	619	-	619
Sygedagpenge	4.144	4.455	-	4.455
Klienter under ekstern forsorg	370	398	-	398
Aflastnings- og fritidshjemmet i Thorshavn	848	912	-	912
Institutionsophold for færøske klienter i Danmark	11.596	12.466	-	12.466
Rejser for klienter og pårørende (forsorgsydelser)	100	108	-	108
Vikar for medarbejdere med uddannelse (forsorgsydelser)	160	172	-	172
Åndssvageforsorgen	17.313	18.611	-	18.611
Administrationsudgifter	400	430	-	430
Anlægsudgifter, særforsorgen	-	-	1.000	1.000
Socialministeriet i alt	102.158	109.823	8.000	117.823
<i>Indenrigsministeriet</i>				
Udligningstilskud til Færøernes Hjemmestyre	25.772	27.705	-	27.705
Anlægsudgifter	-	-	3.000	3.000
Driften af færøske sygehuse	97.500	104.813	3.100	107.913
Indlæggelser på Rigshospitalet	20.475	22.011	-	22.011 ¹⁾
Kommunelæger	1.100	1.183	-	1.183
Svangerekabshygienje	250	269	-	269
Sundheds/hjemmesygepleje	3.710	3.988	-	3.988
Lægeundersøgelse af børn	325	349	-	349
Skolelæger	175	188	-	188
Epidemi, vaccinationer, kønssygdomme	185	199	-	199
Sygekasser	9.200	9.890	-	9.890

Indenrigsministeriet i alt	158.692	170.595	6.100	176.695
<i>Undervisningsministeriet</i>				
Folkeskolen, drift	59.717	64.196	9.400	73.596
, anlæg	7.800	8.385	-	8.385
Friskoler, drift	2.500	2.688	-	2.688
, anlæg	-	-	-	-
Fritidsundervisning, drift	3.933	4.228	2.900	7.128
, anlæg	-	-	-	-
Erhvervsskolerne, drift	24.624	26.471	7.500	33.971
, anlæg	1.600	1.720	-	1.720
Færøernes Seminarium, drift	7.662	8.237	-	8.237
, anlæg	-	-	-	-
Statens Uddannelsesstøtte	20.000	21.500	-	21.500
Undervisningsdirektoratet	-	-	-	-
Undervisningsministeriet i alt	127.836	137.425	19.800	157.225
<i>Fiskeriministeriet</i>				
Færøernes Fiskerilaboratorium, drift	914	983	-	983
, anlæg	-	-	-	-
Fiskeriministeriet i alt	914	983	-	983
<i>Industriministeriet</i>				
Færøernes Maskinskole	2.100	2.258	-	2.258
Industriministeriet i alt	2.100	2.258	-	2.258
<i>Finansministeriet</i>				
Pension, lærere	6.165	6.627	-	6.627 ²⁾
Børneforsorgens pensionsordning	73	78	-	78 ²⁾
Finansministeriet i alt	6.238	6.705	- ²⁾	6.705 ²⁾
Bloktilskud i alt	397.938	427.789	33.900	461.689

1) Endelig fastlæggelse beror på opgørelse af udgifterne ved indlæggelser på Rigshospitalet.

2) Endelig fastlæggelse beror på udformning af ordning for overførsel af statens pensionsbetalinger.

Refusioner

Område/Udgiftsart 1.000 kr.	25 pct. refusion 1986-budgettal	50 pct. refusion 1986-budgettal	Aftalte justeringer i forhold til budget
<i>Socialministeriet</i>			
Folkepension	-	78.843	Indenfor en ramme på 6,0 mill. kr. i årlige statslige merudgifter i 1987-prisniveau justeres satserne på pensionsområdet, således at der med hensyn til forskelle i beskatning m.v. sikres samme disponible indkomst til pensionsmodtagere på Færøerne og i Danmark. Det forudsættes, at der gennemføres kompenserende besparelser på 5,5 mill. kr.
Invalidepension	-	29.133	
Enkepension	-	1.188	
Personlige tillæg, omsorgsarbejde, revalidering og hjælpemidler	2.665	-	
Kontanthjælp efter forsorgsloven	5.222	-	
Daginstitutioner	10.125	-	
Børneforsorg i øvrigt	2.700	-	
Sygedagpenge	6.906	-	Barselshvilen på Færøerne forlænges inden for en ramme på 2,5 mill. kr. i årlige statslige merudgifter i 1987-prisniveau
Refusioner i alt	27.618	109.164	8.500